



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

**Marca, Pierre de**

**Parisiis, 1669**

VI. Et ex Concilio Francofordinensi. Cur ad hæc Concilia convenire  
jubeantur Comites.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-15617**

interpres crediderit Synodum Sardicensem non tribuere Presbyteris licentiam interpellandi Episcopos vicinæ provinciae, nisi absente Metropolitano. Ea fuit causa cur eum in versione sua addiderit contra ipsa verba canonis; de cuius fide dubitari non potest, cum Dionysij versio, & quod in primis observandum est, Concilium Africae in epistola ad Bonifacium, eum nobis exhibent clausula illa carentem.

Cab. 18. Concil.  
Africa.

IV. Concilium Carthaginense renovavit canonem Milevitanum, edicto ne Presbyteri ad transmarina judicia, id est, Romam, appellarent, sub poena excommunicationis: *Non provocent ad transmarina judicia, sed ad Primates provinciarum suarum, sicut & de Episcopis saepe constitutum est. Ad transmarina autem qui putaverit appellandum, a nullo intra Africam ad communionem suscipiatur. Quod fusè explicant iidem Afri in epistola ad Celestinum: Presbyterorum quoque & sequentium Clericorum improba refugia, sicut te dignum est, repellat sanctitas tua: quia & nulla patrum definitione hoc Ecclesiae derogatum est Africana, & decreta Nicena sive inferioris gradus Clericos, sive ipsos Episcopos, suis Metropolitanis aperire commiserunt Prudentissimè enim iustissimèque viderunt quacunque negotia in suis locis ubi orta sunt finienda, nec unicuique provinciae gratiam sancti Spiritus defuturam; ---- maximè quia unicuique concessum est, si iudicio offensus fuerit cognitorum, ad Concilia sua provinciae, vel etiam universale provocare.*

Innoc. I. epist. ad  
Victric. c. 3.

V. Suprema illa potestate fruebantur Concilia provincialia Galliarum, jure tamen consultationis Ecclesiae Romanae servato in majoribus causis, ut constat ex celebri illo loco epistolae Innocentij primi ad Victorium Episcopum Rothomagensis, cuius veram interpretationem investigavi in dissertatione de iudiciis canonicis Episcoporum. Sic igitur scribit Innocentius: *Si quae autem cause vel contentiones inter Clericos tam superioris ordinis quam etiam inferioris fuerint exorte, ut secundum Synodum Nicenam, congregatis ejusdem provinciae Episcopis, iurgium terminetur. Nec alicui liceat, sine praedictio tamen Romanae Ecclesiae, cui in omnibus causis debet reverentia custodiri, relicta his Sacerdotibus qui in eadem provincia Dei Ecclesiam nutu divino gubernant, ad alias convolare provincias. Secundum hos canones & decreta veteres synodi Gallicanae praecipunt ut Clerici qui de Episcopis suis conqueruntur, ad synodum accedant; ut patet ex Concilio Valensi anni CDXLII. Arelateni secundo anni CDXLIV. & Aurelianensi III. anni quingentesimi trigesimi octavi.*

VI. Avo Caroli magni, Concilium istius-

modi conservata est suprema potestas in iudicandis Abbatibus, Presbyteris, monachis, aliisque Clericis, & laicis excommunicatis. Absoluta auctoritas est id ita consuevisse, cum ita factitatum fuisse doceat Concilium Francofordiense generale habitum anno DCCCXIV. cui interfuit legatio Hadriani I. Papae, & ad quod convenerunt Episcopi Galliarum, Germaniae, & Italiae, à Rege evocati. *Statutum est, inquit, à Domino Rege & sancta synodo ut Episcopi iustitias faciant in suis parochiis. Si non obedierit aliqua persona Episcopo suo de Abbatibus, Presbyteris, Diaconibus, Subdiaconibus, monachis, & ceteris Clericis, vel etiam aliis in ejus parochia, veniant ad Metropolitanum suum, & ille iudicet causam cum suis suffraganeis. Comites quoque nostri veniant ad iudicium Episcoporum. Et si aliquis est quod Episcopus Metropolitanus non possit corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant accusatores cum accusato cum literis Metropolitanis, ut sciamus veritatem rei.*

Constat igitur hoc canone nullum appellationis genus relinqui à iudicio Metropolitanis. Excipit solum, ut si post sententiam synodi superstit adhuc aliqua controversia, accusator & reus adeant Principem cum literis Metropolitanis, ut Rex cognitionem extrajudicalem causae suscipiat, auctoritatemque suam tribuat pro executione rei iudicatae, aut protectionem suam subditis suis, si contingeret eos opprimi in injuriam legum & canonum. qua de re alibi accurate dissero.

Cur autem Comites, quos hic canon jubet interesse iudiciis Episcoporum, ad haec Concilia convenire debeant, docet Praefatio Concilij Moguntini jussu Caroli magni habiti anno DCCCXIII. *Convenit nobis de nostro communi collegio Clericorum seu laicorum tres facere turmas, sicut & fecimus. In prima turma confederunt Episcopi ---- legentes atque tractantes sanctum evangelium. ---- In alia vero turma confederunt Abbates ac probati monachi. ---- In tertia denique turma sederunt Comites & Iudices in mundanis legibus decertantes, vulgi iustitias perquirentes, omniumque adventantium causas diligenter examinantes, modis quibus poterant iustitias terminante. Unde colligitur Comites ea de causa ad synodos convenire solitos, ut pro sua virili leges dicerent, & ut seculares causas eorum definirent qui undequaque ad conventus huiusmodi accedebant. Praeterea eorum praesentia necessaria erat ad terminandas lites quae fortè exoriebantur inter Clericos & laicos, quas ab Episcopo unà cum Comite iudicandas esse sancivit canon XXX. Concilij Francofordiensis; *Si fortè inter Clericos**

& laicum fuerit orta altercatio, Episcopus & Comes simul conveniant, & unanimiter inter eos causam definiant secundum rectitudinem. Praxis autem illa introducta est à Concilio quarto Aurelianensi celebrato anno quingentesimo quadagesimo primo. Comites insuper lege Capitularium tenentur adjuvare Episcopos ad justitias faciendas.

Concilium Parisiense habitum anno DCCCXXXIX. manifestè probat viam appellandi ad sedem apostolicam nondum fuisse apertam per illas tempestates, cum doceat Clericos ab Episcopis suis castigatos, querelas suas ad Regem deferre solitos, quando synodi provinciales non habebantur.

VII. Suprema Conciliorum provincialium potestas confirmata est disertis verbis in canone XXXVI. Concilij Octavi Oecumenici, quod anno octingentesimo septuagesimo in urbe Constantinopolitana habitum est adversus Photium ejusdem urbis Patriarcham, cui præfuerunt Legati Hadriani secundi Summi Pontificis. Ac licet Galli Concilium illud non admisissent, Summi tamen Pontifices, post suam electionem, ejus observationem jurejurando promittebant, non secus ac superiorem septem Conciliorum. Canon ergo ille causas Episcoporum distinguit à causis Presbyterorum & aliorum Clericorum, decernitque ut Episcopi judicentur in synodo patriarchali. Appellationes autem Presbyterorum à suis Episcopis dejectorum à Metropolitanis & synodo provinciali præcipit judicari, ad confirmandum scilicet sine omni suspitione, vel destruendum, per generalem synodum, & multorum sententia, Clerici depositionem. Hic autem canon Latinè tantum habetur ex versione Anastasij Bibliothecarij, qui synodo intererat, quique synopsis ejusdem canonis confecit verbis ambiguis: Quod Clericus depositus, vel injuriam passus ab Episcopo suo, potestatem habeat recurrere ad majores Ecclesie catholice Principes, id est, ad Summos Pontifices. Quibus vocibus heic significantur Metropolitanis, ut patet ex verbis canonis. Generalis autem synodi vocabulo utitur Anastasius ad significandum provinciale Concilium, & ut illud opponat synodo diocesana.

VIII. Extremis annis regni Caroli Calvi, vis prima illata est auctoritati Conciliorum provincialium. Presbyteri enim depositi, & poenitentia subiecti, qui nec judicio Episcoporum suorum acquiescere volebant, nec Metropolitanum interpellare, Romam proficiscebantur, illincque literas Canonibus adversas deferebant, in quibus citra ullam causæ cognitionem judicia Episcopo-

rum rescindebantur, & judices Romam vocabantur, sententia suæ rationes illic allaturi. De hoc enim usu cum Ioanne octavo expostulat Carolus Calvus Imperator in epistola ad eum scripta, cujus auctor est Hincmarus Remensis Archiepiscopus: in qua illud quoque additur, nolle Episcopos agnoscere auctoritatem harum literarum, quas existimabant concessas fuisse à ministris, commotis videlicet misericordia quadam querentium, neque sibi persuadere posse eas jussu Pontificis fuisse decretas. Transalpinarum regionum Presbyteri, inquit, à suis Episcopis de certis criminibus ab ordine sacerdotali dejecti, & poenitentia subacti, sine licentia & conscientia Primatum suorum huc venire, & hinc epistolas, que regulis non conveniunt, referre ceperunt. Quas non jussione apostolica, sed, ut assolet etiam in republica, propter multiplicia reclamatorum negotia, quorumcunque ministrorum pia miseratione factas, & nos & illius regionis putant Episcopi. Tum in capitibus XIII. XIV. XV. XVI. & XVII. Imperator probat debere Presbyteros judicari ab Episcopis, & à synodo provincie, si querela moveatur, ita namque decretum in Concilio Nicano, Antiocheno, Sardicensi, Constantinopolitano, & Chalcedonensi. Neque licitam esse provocationem ab eis judiciis, ut Synodus Carthaginensis disertis verbis definivit, dicens: Transmarinum iudicium non erit ratum. Quo loco Hincmarus ita adnotat, in gratiam Francorum, Quod tantundem est, Transalpinum; & hanc praxim usque ad sua tempora obtinuisse affirmat: Hec itaque (inquit ille in capite XIX.) transalpinis Ecclesiis earumque rectoribus de Presbyterorum ac Diaconorum appellatione, si de judiciis Episcoporum suorum questi fuerint ad comprovinciales synodos & dyndicatione regulari eorum in iisdem synodis, ante longissima atatis annos, usque ad nostra tempora, servata & à decessoribus ac predecessoribus eorum secuta & executi fuerunt. Vnde colligit epistolas illas quas ex Vrbe Presbyteri adferebant, cum canonibus essent contrariae, à sede apostolica datas non fuisse, quæ sibi contraria esse non potest, id est, decreto Papæ Anastasij, qui scribit eam sedem pro ceteris exequi canones Conciliorum: Quas epistolas, sacris regulis obvias, nec auctoritate apostolica fuisse missas, sed compilatas quorumcunque vassricia credimus. Non enim sibi ipsi sedes apostolica potest esse contraria vel diversa. Demum in cap. XXI. & XXV. Ioannem Pontificem alloquens, concludit auctoritatem pontificiam & imperatoriam potestatem debere sollicitè considerare quid ab eorum prædecessoribus decretum fuerit cir-

Concil. Aurelian. 19. c. 20.  
Addit. 111. c. 54.  
§. 146  
Concil. Paris. c. 26.

Hincmar. ep. 3. c. 2.

Vide lib. 4. c. 6. §. 4.

Cap. 20. Ab Episc. copis transalpinis Presbyteri regulatim judicari, ad hanc sedem Romanam sedem revisi sui Episcopis veniant, & eis epistolas eorum referantur iudicia decessoribus & usque ad nostra tempora, servata illorum ad hanc sedem ad consequendum contra eos venire præcipiant. Quod nullis antiquorum legibus vel patrum regulis decretum fuisse legitur.

Cap. 111